

KORTSLUITING

Tjeerd Bischoff

KORSTSLUITING ging in première op 1 oktober 2005 in Bellevue in de regie van Ad van Kempen.

Rolverdeling:

Peter: Sieger Slood

Patrice: Esmé Wekker

Paula: Elsje de Wijn

© 2005

Tjeerd Bischoff

Mr.P.N. Arntzeniusweg 114

1098GT Amsterdam

tel. 020-4682103

moeli.bis@planet.nl

KORTSLUITING

Twee speelplatformen, voorstellende: twee woningen met dezelfde voordeur. De deur staat ergens apart.

In de linkerwoning staat een kast. Misschien is dat ook alleen maar een deur.

In de rechterwoning woont een jong, nog kinderloos stel, van achter in de twintig. Het zijn Peter en Patrice. In de linkerwoning woont Paula, een weduwe vanachter in de vijftig.

In het stuk wordt accordeon gespeld, maar dat zou ook piano kunnen zijn.

Peter komt binnen met een boodschappentas.

PETER (*tot publiek*)

M'n sleutel zit vast in het slot. Ik krijg hem er niet uit. Dat ding is nog geen maand geleden gerepareerd, voor precies hetzelfde, omdat je soms wel een half uur bezig was om je sleutel eruit te wrikken. En hup, daar gaat ie weer. De boel dondert in elkaar waar je bijstaat.

PATRICE (*off-stage - bij de voordeur*)

Peet! Ben jij daar?

Je sleutel zit nog in de deur.

Peter!

Ben jij daar?!

PETER

Nee.

PATRICE

Wat?

Hij draait zich af en begint te zoeken in een kist.

PATRICE

Hallo?

Ik krijg hem er niet uit.

Ben je binnen?

Zeg nou wat?!

Patrice komt binnen met een grote schooltas

PATRICE

Je bent er wél. Waarom zei je niks?

Ik dacht... ik hoorde iets, maar je reageerde helemaal niet.

PETER

Weet jij waar de tang is?

PATRICE

Welke tang?

PETER

Niet zo'n combinatieding, maar zo'n andere... je weet wel.

PATRICE

Nee.

PETER

Maar hoe kan dat dan?

PATRICE

Ik weet het niet.

PETER

Ik leg het gereedschap altijd terug in de kist.

PATRICE

Ik ook.

PETER

O... nou... dan houdt het dus op. Dan weet ik het ook niet. Het slot is dus weer stuk.

PATRICE

Ik zag het. Wat stom, zeg.

PETER

Ja.

PATRICE

Dan moet die man maar even weer komen.

PETER

(tot publiek) Ik loop vandaag in de Albert Heijn en ineens schiet de uitdrukking 'dikke lul drie bier' in mijn hoofd. En ik krijg hem er niet meer uit. Het is net een invasie, een virus, die de macht overneemt en de boel langzaam leegvreet. Bij alles denk ik 'dikke lul drie bier'. Ik probeer er geen aandacht aan te besteden, maar dat valt niet mee.

PATRICE

We moeten hem maar even bellen.

PETER

Ja. Maar ik ga het eerst nog even zelf proberen.

Hij zoekt nogmaals in de gereedschapskist.

PATRICE

Ik heb het gezegd, Peet.

PETER

Wat?

PATRICE

Ik had toch die docentenvergadering?

PETER

Docentenvergadering...

PATRICE

Je weet wel.

PETER

Oja.

PATRICE

Ik ben er nog trillerig van. Ze begonnen meteen te sputteren. Joke vooraan. 'Goh, waarom zat de agenda niet in ons vakje?' Dus ik zeg, 'het stond toch op je email.' 'Ja maar we moesten de hele boel printen.' Dus ik zeg 'ja, maar anders moet ik de hele boel printen en kopiëren en in vakjes stoppen. En voor zover ik weet hoort dat niet tot mijn takenpakket. Mijn taak is in de eerste plaats om inhoudelijk bezig te zijn, om de boel hier aan te sturen, niet om copietjes te maken en in vakjes te stoppen.' 'O, is dat dan wel onze taak? Moeten wij niet inhoudelijk bezig zijn?' Klaagklaag, zaagzaag.

PETER

(tot publiek) Ik weet niet wat ik heb... ik vind het soms heel moeilijk om naar anderen te luisteren. Dan kan ik alleen maar denken: laat me met rust, hou toch je kop...

PATRICE

Ik heb het gewoon hard gespeeld. Ik heb gezegd, luister er is geen geld voor een administratieve kracht, iedereen moet zijn deel doen, dat is wel zo eerlijk, en je ziet maar

hoe je het oplost. Ik kreeg nog een compliment van Arjen, hoe ik Joke handlede. Wat vind je, Peet?

PETER

Ja... maar die tang is dus gewoon weg. Gewoon geen tang in huis. Ik bedoel, wat is dat verdomme?

PATRICE

Nou, die zal nog wel ergens liggen lijkt me.

Gewoon te lamlendig om hun email te checken, willen alles op een presenteerblaadje aangeboden krijgen. Mensen eisen zoveel op voor zichzelf. Zoveel ruimte, zoveel voorrechten. Dat is toch idioot, Peet?

PETER

Ja...

PATRICE

Echt verwend. En ik heb het daarna nog gechecked in de spiegel, maar ik had geen rode vlekken in m'n hals.

Vind je het niet dapper van me, Peet?

PETER

Wil je niet steeds 'Peet' zeggen.

PATRICE

Wat?

PETER

Of je niet steeds 'Peet' wil zeggen.

PATRICE

Hoezo niet? Zo heet je toch gewoon?

PETER

Ja, Peter ja, Peter Holland, maar daar hoeft je me niet de hele tijd aan te herinneren.

PATRICE

O...

PETER

Ja nee... ik weet dat het gek klinkt, maar op de een of ander manier is het inhalig, alsof je me met een extra weerhaakje naar je toe probeert te trekken.

PATRICE

Nou... neem me niet kwalijk. Wat heb je?

PETER

Niks.

PATRICE

Heb je al boodschappen gedaan, Gerrit?

Bij de voordeur wordt geroepen.

PAULA (off-stage)

Hallo?! Hallo?! Is daar iemand?!

PETER

O God. Redde wie zich redden kan.

PATRICE

Ja, hallo. Kom binnen.

Paula, de buurvrouw, komt binnen.

PAULA

Hallo. Jullie hebben de sleutel in de voordeur laten zitten. Ik heb hem er even uitgehaald.

PATRICE

O, dankje. Dankjewel.

PETER

Hoe heb je dat gedaan?

PAULA

Duwen en trekken. Eerst duwen, dan trekken. Net als met dat zwaard in die steen. Stoor ik?

PATRICE

Neehoor.

PAULA

Ja, ik zag je voorbij komen, ik denk ik wip even langs, en toen zag ik de sleutel zitten... Stoor ik?

PATRICE

Nee, helemaal niet. Kom binnen. Wat is er? Of wou je gewoon even een kopje koffie doen?

PETER

Drinken.

PATRICE

Wat.

PETER

Koffie drink je. Koffie 'doe' je niet. 'Even een kopje koffie doen, even een bordje aardappels doen'.

PAULA

Nee, ik hoef geen koffie. Ik wou even wat vragen. Omdat jullie altijd onze liefste burens zijn geweest. Ook met Harrie, toen hij er nog was...

Kijk, hij heeft de laatste jaren, toen hij zo met z'n hart zat, een schriftje gemaakt, met liedjes. Want verder kon hij toch niks. Ik kon hem ook niet de hele tijd vermaken, ik heb ook m'n bezigheden... en ik wou ook niet altijd... met dat humeur van hem, die drift...probeerde hij je soms gewoon te knijpen, net een schoolmeid... die vingers, daar zat nog aardig wat kracht in, vergis je niet, maar goed, hij is nu dood, dus daar gaat het ook niet om, maar toen heb ik gezegd, ga nu eens zitten en ga nu eens al die liedjes opschrijven, want hij kende zoveel liedjes van vroeger nog, uit zijn jeugd. En dat heeft hij gedaan, in dit schrift. Met noten en tekst. En dat werd helemaal... nouja, haast zijn levenswerk. Kijk. Voor de kleinkinderen, zodat het niet verloren zou gaan. Kijk. Kijk hier bijvoorbeeld... Een vreemde arme snuiter (zingt de eerste regel) 'Een vreemde arme snuiter, was moede van het wandelen, was moede, moede van het wandelen' En hier 'Het karretje', oh god, 'Het karretje dat over de zandweg reed'. Dat kennen jullie toch wel? Het karreteje?

PATRICE

Jahoor.

PAULA

Nou had ik bedacht dat het zo leuk zou zijn om al die liedjes in te gaan zingen, op een bandje, voor de kleinkinderen, snap je?

PATRICE

Leuk, hartstikke leuk, joh, dat moet je gaan doen.

PAULA

Ja, dat wou ik ook gaan doen. Alleen... ik kan geen noten lezen, en ik ken niet alle liedjes. Er zitten ook liedjes bij, ja... dan kan ik de tekst lezen, maar de noten niet, begrijp je? Ik vroeg mij af, kan jij dat misschien? En dat je me dat dan voor kan spelen?

PATRICE

Oei... moeilijk, ik heb het ontzettend druk op het moment, wanneer wou je dat gaan doen?

PAULA

Ach, dat weet ik niet, dat maakt me niet zoveel uit, maar goed... Ik kijk anders wel even verder...

PATRICE

Ja... misschien dat je Peter... die kan ook noten lezen, die is ontzettend muzikaal.

PAULA

Oja?

PATRICE

Ja. Die speelt dat zo.

PAULA

Dat hoor je ook niet vaak. Een computerman die ook nog iets kan met muziek. Meestal zijn dat... hoe zeg je dat...

PATRICE

Droge types.

PAULA

Ja.

PATRICE

Maar Peter niet.

PETER

Onnee?

PATRICE

Nee, jij bent niet droog.

PETER

Ik ben wel sappig?

PAULA

Nou, in elk geval, ik wist het niet... van hem en de muziek. Je moet het maar zeggen, jullie zijn natuurlijk enorm druk, maar als je een keer tijd hebt...

Peter knikt

PATRICE

Peter...

PETER

Wat?

PATRICE

Ze vraagt of je tijd hebt.

PETER

Ik knik. Ik knik... 'ja, Ik heb wel tijd', betekent dat.

PATRICE

Nou, je hoort het, Peter heeft wel tijd.

PETER

Zeeën van tijd.

PAULA

Oja?

PETER

Jazeker.

PATRICE

Hij is ontslagen.

PAULA

O God, nee. Echt waar?

PETER

Ja, echt waar.

PAULA

Wat verschrikkelijk.

PETER

Dat valt wel mee.

PAULA

Dat moet je niet zeggen. Werkeloosheid is heel moeilijk voor een man. Voor z'n ego dan.

PETER

Ja, voor z'n ego wel ja... Maar zolang er mensen onthoofd worden voor het oog van de camera... Ik bedoel, dat is pas echt lastig voor je ego.

PATRICE

Hou op. Hou eens op.

PETER

Wat?

PATRICE

Dat is niet leuk.

(tot publiek) Het is trouwens ook geen leuk verhaal. Hij is er door twee vrienden uit gewerkt. Het bedrijfje was van hun, maar toen Peet opslag vroeg, omdat zij meer verdienden dan hij, begonnen ze ineens te klagen, over de kwaliteit van zijn werk... natuurlijk een stok om de hond mee te slaan, maar heel naar en vervelend.

PETER

Jaja. Hou nou maar op.

PATRICE

Maar dat is waar. Ze hebben je er uitgewerkt op een niet al te fraaie manier.

PETER

Jaja, dat weten we nou wel. Maar er was ook gewoon niet genoeg werk en iemand moest eruit.

PATRICE

Maar dan hadden ze niet al die vervelende dingen hoeven zeggen. Asociale nerds.

PAULA

Het is ook de tijd, hè. Je hoort het overal, die heeft geen werk en die niet en die niet... Nou ja, kom gewoon een keer bij buurvrouw op de koffie. En dan kijken we er even naar. Is dat goed?

PATRICE

Ja... toch, Peter?

PETER

Ja.

PAULA

Goed. Ik ga weer. Ik moet erg veel doen. Maar eerst even boontjes kopen. Dat is dan het voordeel, hè, dat ik weer boontjes kan eten.

PATRICE

Kon dat dan niet...

PAULA

Nee, toen hij nog leefde... niks ervan. Boontjes kwamen er niet in.

Ik weet ook niet waarom, maar hij had er gewoon een hang-up mee. Hij kon een uitbarsting krijgen bij het idee 'boontje'. Ik heb wel eens gedacht, heeft het te maken met zijn verleden, iets, ik weet niet wat, omdat hij ook een oorlogstrauma had, van de politionele akties, wat trouwens nooit officieel erkend is geweest, nooit enige genoegdoening van welke kant dan ook, maar goed, het zou kunnen, dat iets met 'boontjes' daar op de één of ander manier een rol in heeft gespeeld. Kom er maar eens achter.

PETER

(tot publiek) Je kunt hier dood neervallen en iedereen kakelt gewoon door.

PAULA

Nou dag.

PATRICE

Dag.

Paula af.

PATRICE

Wat ben jij bot, zeg.

PETER

O, ben ik bot?

PATRICE

Ja, jij ja. Wie anders.

PETER

O, nou, dat zal dan wel zo zijn, maar los daarvan, zou je me voortaan niet uit willen besteden? In willen roosteren? Hoe je het ook noemen wilt. Ik ben niet een of andere asset, die je in kunt zetten... 'Peter heeft wel tijd, toch Peter?'

PATRICE

Nouja...

PETER

Niks nouja.

PATRICE

Maar je hebt toch tijd?

PETER

Maar dat is wel mijn tijd. Die zeeën van tijd, dat zijn mijn zeeën van tijd, en daar wil ik op mijn eigen manier graag in rond dobberen, zonder uitgeleend te worden, ja?!

PATRICE

Nou... sorry. Veel plezier ermee. Kook maar lekker gaar.

PETER

Ik ik en jij jij.

PATRICE

Misschien is het wel goed voor je. Ik bedoel, de vorige keer met die burn out, toen kwam je er weer bovenop toen je dat huisje ging verven.

PETER

Dat was geen burn out.

PATRICE

Wat het dan ook was...

Arme vrouw... Je kunt haar toch gewoon even helpen... ik bedoel...

Je moet niet zielig gaan doen, hoor.

PETER

Ik doe niet zielig.

PATRICE

Jawel, je doet wel zielig. Je vindt jezelf heel zielig.

PETER

Ik vind mezelf helemaal niet zielig. Ik vind mijzelf buitengewoon onsympathiek, maar jou ook. Ik vind jou ook buitengewoon onsympathiek.

Stilte. Patrice zucht.

PETER

Wat zucht je.

PATRICE

Niks.

PETER

Jawel. Je zucht oorverdovend.

PATRICE

Ik vind het niet leuk hier. Ik had gehoopt dat we...

PETER

Wat?

PATRICE

Niks. Ik ben op m'n vruchtbaarst, lul de behanger.

Stilte.

PETER

Dit is toch ook niet te geloven. Wat ben jij toch beledigend. Nooit ben je over te halen. 'Ik heb geen zin, Peet'. 'Nu even niet, Peet'. en nou moet er een kind komen, en nou is niks je te gek. Ik bedoel, middenin een ruzie. Je hebt nu al meer over voor een niet bestaand embryo dan je ooit voor mij hebt gehad.

PATRICE

Zielepiet.

PETER

Alsof je een krolse kat bent...

PATRICE

Jaaa.... ik ben een krolse kat, en ik wil gepakt worden. Neem me, grijp me... Hier tussen de vuilnisbakken bij volle maan. Kom op, je mag me hebben voor niks, ik...

PETER

Hou op. Hou op!

PATRICE

Boze beledigde man.

PETER

Regeltrut.

PATRICE

Kinderachtige lul.

Stilte.

PATRICE

Je had gewoon je mond open moeten doen. Je had gewoon moeten zeggen dat je niet wou.
Je was er zelf bij.

PETER

Okay.

Hij staat op.

PATRICE

Wat ga je doen?

PETER

Ik ga haar zeggen dat ik niet wil.

PETER

(tot publiek) Ik loop naar de buurvrouw. Onderweg vang ik een glimp op van mijzelf, in de spiegel die in de overloop hangt, en ik moet blijven staan, ik moet kijken... die blik, gejaagd en vreemd, dat masker, dat rare oppervlak van uitstulpingen en holtes, ik kan niet begrijpen dat ik dat ben... alsof ze van een vreemde het gezicht er hebben afgescalpeerd en dat over mijn schedel getrokken... ik voel aan m'n wangen, ik knijp erin.... 'ik, ik, ik' zeg ik, en ik krijg een duizeling, een werveling, ik tuimel naar beneden, gelijk de aandelenkoers op zwarte dinsdag... als ik weer bij ben loop ik door, met luid kloppend hart...

Peter loopt door.

*In het huis van Paula.
Peter komt binnen.*

PAULA
Ben je daar al?
Kom binnen. Wat een verrassing.

PETER
Nee... Ik kom eigenlijk zeggen dat ik er van afzie. Ik ga het toch niet doen...

PAULA
O...

PETER
Ja... Het is niet omdat... ik heb gewoon wat tijd nodig voor mezelf. Ik weet ook niet goed hoe de dingen gaan lopen.

PAULA
Ik begrijp het.

Het is een tijdje stil.

PAULA
Ze wonen in Nieuw Zeeland, de kleinkinderen. We hebben ze maar één keer gezien... Ik zou zo graag naar ze toegaan en dan zeggen: 'kijk, dit was dan je opa, jongens, het was misschien een rare, maar dit heeft hij voor jullie gemaakt. Het zijn liedjes uit dat gekke landje waar hij woonde.' En dan hoop ik dat zij aan de andere kant van de wereld die liedjes nog zingen, als wij al lang onder de golven verdwenen zijn.

Peter draait zich om en loopt de kamer uit.

PAULA
Wat ga je doen?

*Woning van Peter en Patrice.
Peter komt binnen.*

PATRICE
En?

Peter pakt zijn accordeon en loopt het huis weer uit.

Peter komt weer binnen bij Paula

PETER

Neem me niet kwalijk.

Laten we beginnen.

PAULA

Meen je dat?

PETER

Ja.

PAULA

Is dat niet...

PETER

Nee, nee, ik was even in de war. Laat eens zien.

Waar is het schrift?

PAULA

Met een echte harmonica, leuk... Kun je dat?

PETER

Nee, niet echt. Piano is eigenlijk m'n instrument.

Maar het zal wel lukken.

PAULA

Zal ik de casetterecorder aanzetten?

PETER

Later we eerst even proberen.

Ze doet het schriftje open.

PETER

Dit is de zanglijn.

Peter speelt de melodie van bijvoorbeeld 'Een karretje dat over de zandweg reed.'

PETER

En dan speel ik er wel wat omheen. Toe maar.

Peter en Paula zingen 'Een karretje dat over de zandweg reed.'

De etage van Peter en Patrice. Patrice alleen.

Ze haalt een babykleertje uit een pakje, kijkt ernaar, en steekt haar gezicht erin.

De telefoon gaat. Ze neemt op.

PATRICE

Dag Joke. Zeg het eens.

O.. nouja, dat kan... ik ben me daar eerlijk gezegd niet van bewust, ik probeer gewoon duidelijk te zijn, verder niet...

Sorry hoor, dat vind ik echt te ver gaan... ik druk niemand in een hoek, nee, dat doe ik niet... Ja, maar dat vind ik ook. Ik vind dat er nogal gauw geklaagd wordt... ik bedoel waar hebben we het over... een paar printjes maken, eens in de maand... Okay, laten het vijftien bladzijden zijn, twintig voor mijn part, maar dan nog... Ja inderdaad, dat kost inkt, ja, en die patronen zijn duur, dat weet ik.

Nou, dan koop je er ook nog een nietmachine bij.

Nee, dat kun je niet bij de school declareren. Die papiertjes en die nietjes moet je helemaal zelf betalen.

Nou... Dan doe je wat minder plakken cervelaat op je boterham... Niks. Daar bedoel ik niks mee... Nee, ik vind helemaal niet dat jij teveel cervelaat op je brood doet, wat mij betreft flikker je zo'n heel zakje erop... Nee, ik vind je niet dik. Hou op! En al vond ik je dik... ik wil dit niet.

Ze hangt op.

PATRICE

Vervelende zeur met je dikke kont.

Etage van Paula. Paula en Peter zingen.

'Een vreemde arme snuiter'.

PAULA

Een vreemde arme snuiter
was moede van het wandelen,

was moede, moede van het wandelen,
Hij had zijn ... verloren,
waar hij zoveel van hield tralalala...

Ze stopt. Ze bijt op haar onderlip.

PETER
Wat is er?

PAULA
Niks. Neem me niet kwalijk. Het is niks...

Peter wil weer gaan spelen.

PAULA
Dat komt, hij was dat, een vreemde arme snuiter, hij was dat. Kon moeilijk aarden, in wezen was hij een goed mens... je zag dat niet meteen, er zat hem iets dwars, er zat een demon in hem... die zat dwars en die moest er soms uit... maar het was een goed mens... Sorry.

PETER
Maakt niet uit.

PAULA
Misschien ga je juist extra van iemand houden, omdat hij je pijn doet, juist daarom... dat kerft dieper, dat laat diepere sporen na... de brave borsten, die vergeet je, hoe aardig ze ook zijn... maar mensen zoals hij...
Moeten we nog een keer, of nemen we het op?

PETER
Laten we het maar opnemen.

PAULA
Verdomme! Ik verlang gewoon naar een klap van hem, ik verlang naar een klap! Sorry...
Ik dacht, ik kan het wel aan, maar.... Misschien moeten we later...

PETER
Dat is goed.

PAULA
Hij had dat soms nodig om bij zichzelf te komen. En ik stond dat toe. Ik vond het erg, maar ik stond het toch toe, kun je dat begrijpen? Hij vond het ook verschrikkelijk, hij leed

er onder. Gottegod, dan kwam hij op z'n knieën naar mij toe, en dan deed hij weer een gelofte en dat zag er dan zo ongelukkig en onthand uit, dat kon ik niet aanzien... en dan zei ik 'kom Harrie, het is niet zo erg, ik vind het niet zo erg', en dan moesten we allebei huilen. En dan goedmaken, je snapt het wel, jij bent ook geen kind meer... Ja jongen. Vind je het goed, als we op een ander moment verder gaan.

PETER
Natuurlijk.

PAULA
Sorry. Gaan we morgen verder. Kun je morgen?

PETER
Jawel.

PAULA
Hoeveel verdien je normaal?

PETER
Hoezo?

PAULA
Zeg gewoon even.

PETER
Nou... ik weet het niet. 2000 euro per maand, netto, zoiets.

PAULA
En hoeveel is dat dan per uur?

PETER
Weet ik niet. Hoezo?

PAULA
Zeg 40 uur in een week, vermenigvuldigt met 4, dat is... 160. 160 uren in een maand. 2000 gedeeld door 160 is... 10, dan blijft er vierhonderd over, dat gaat nog twee keer, dan hebben we 12, dan blijft er een rest van 400 min 320 is 80, dat is precies de helft, dus dat is een bedrag van 12 euro 50 per uur.

Paula zoekt in haar portemonnaie en geeft hem 12 euro 50.

PAULA
Alsjeblieft.

PETER
Doe niet zo raar.

PAULA
Dat is niet raar. Het is een pittig karwei. Ik wil je er gewoon voor betalen. Ik heb geld genoeg, een hele smak vanwege dat ie dood is en ik weet toch niet dat wat ik er mee moet.

PETER
Dat wil ik niet hebben. We zijn buren.

PAULA
Niks ervan, ik wil het gewoon. En als je het niet aanneemt, gooi ik het in de brievenbus.

PETER
Maar dan is dit nog teveel. We zijn nog geen kwartier bezig.

PAULA
Nou, gewoon aannemen en de volgende keer houden we het precies bij.

Ze geeft hem het geld.

PAULA
Dag.

Peter loopt weg.

Peter komt binnen.

PATRICE
Ze begint nu over de nietjes die ze zelf moet betalen. Hoe klein kan je zijn. Niet te geloven, toch. Ze is echt afgestudeerd in het slachtofferschap.

PETER
Wie?

PATRICE

Joke.

Ik wou dat ik weer stewardesse was.

Gewoon lekker dom vliegen...

Wat een leventje was dat. Weet je nog, Peet,

(tot publiek)

Hij stond me dan vaak op te wachten bij de gate waar ik uit zou komen en dan maakte hij een buiging, en dan zei hij 'hooggeëerde prinses uit de lithosfeer, schone bloem uit het ultramarijn, mag ik u begeleiden naar uw rijtuig', dat soort dingen, en dan bood hij me een arm aan en dan schreden we weg, tot bij het eerste invalidentoilet. Daar doken we dan in, want we konden niet wachten... Weet je nog?

Hoe was het bij haar?

PETER

We hebben het over haar bolbegonia's gehad, en over het onderhouden van het koperwerk en tussendoor hebben we gezongen 'O was ik maar bij moeder thuis gebleven'.

PATRICE

Echt?

PETER

En we hebben er nog een kleine polonaise aan vastgeknoopt. Ik heb twee limonadeglazen met bessenjenever op.

PATRICE

Ik geloof er niks van. Vertel gewoon even.

PETER

Wat?

PATRICE

Hoe het was.

PETER

Ze moest huilen.

PATRICE

Oja?

PETER

Ze mist haar man.

Ze houdt van hem.

PATRICE
Dat zal wel.

PETER
Ik bedoel echt. Ze houdt echt van hem.

PATRICE
Nou... Mooi, toch?

PETER
Ja, dat vind ik ook. Mooi. Heel mooi. Dat zie je toch niet vaak.

PATRICE
Ik denk dat de meeste mensen wel huilen als hun partner doodgaat.

PETER
Ja, dat wel. Maar waarom huilen ze? Het is ook een smeermiddel voor een iewat stroeve overgang.

PATRICE
Daar geloof ik niks van.

PETER
Ik wel. Ik geloof dat wel. Het is nog al een verschil of mensen gewoon samen een eind op lopen, omdat ze anders maar alleen zijn, of dat mensen elkaar echt treffen, raken, tot in het merg.

PATRICE
Tot in het merg nog wel.

PETER
Dat kan toch? Dat bestaat. Of denk je van niet?

PATRICE
Jawel.

PETER
Het is natuurlijk ook een vermogen.

PATRICE
Wat?

PETER

Overgave. Je over kunnen geven. Dat moet je wel kunnen.

PATRICE

Dat is waar. Je moet dan wel in staat zijn om jezelf bloot te geven.

PETER

Precies. En je moet ook iets hebben wat je bloot kan geven. Een bepaalde inhoud...

PATRICE

Wat bedoel je nou eigenlijk?

PETER

Niks... Ik bedoel dat als je een lege huls bent, dan kun je jezelf wel bloot geven, maar wat blijft er dan over, zonder huls. Dat is toch een behoorlijk beangstigend idee.

PATRICE

Gaat dit over mij?

PETER

Nee, dit gaat niet over jou. Deze keer gaat het nu eens niet over jou. Het gaat over mij...

PATRICE

O...

PETER

Over Peet die zich een beetje leeg voelt.
Het maakt verder niet uit.

PATRICE

Ik denk dat het dan toch belangrijk is om eens naar een invulling te gaan zoeken.

PETER

Ja, je hebt gelijk. Dat moet ik doen. Invulling zoeken.

PATRICE

Ik zat nog te denken... Misschien is die computer wel niet je ding. Misschien moet je eens verder kijken, een cursus volgen, kijken waar je talenten liggen... Je wou toch ooit een boek schrijven?

PETER

Misschien ben ik wel iemand zonder talenten.

Dat kan natuurlijk ook. Dat je geen echte talenten hebt, maar heel gewoon bent, heel middelmatig. Een druppeltje in de zee tussen de miljoenen, miljarden andere druppeltjes. Ik bedoel, die mensen moeten er ook zijn. Niet iedereen kan schitteren. Niet iedereen kan bijzonder zijn.

PATRICE

Maar jij wel. Dat vindt jij zelf toch ook? Je bent heel goed met taal en goed met cijfers, en ook nog creatief. Dat voel je toch, dat er iets in je is, dat eruit moet?

PETER

Maar is dat iets goeds, wat eruit moet? Dat is dan de volgende vraag.

PATRICE

Ik begrijp je niet.

PETER

Nee, nee... ik begrijp mezelf ook niet.

Over invulling gesproken, ik heb wat geld verdiend. Bij haar. Ze heeft me geld gegeven.

PATRICE

Wat?

PETER

Ik heb geld van haar gekregen. Omdat ik de hele tijd naar dat gesnotter van haar moest luisteren.

PATRICE

Nee.

PETER

Ja. En we hebben afgesproken dat ik voor haar ga werken, voor Paula. Zolang als het duurt. Ze betaalt me 12 euro vijftig per uur, zwart, zo in het handje. Ik geef toe, het is niet mijn vroegere salaris, maar het is toch een leuke bijdrage aan de huishoudpot. Kijk, mijn eerste zakcentje heb ik al binnen.

PATRICE

Nou ja. Achterlijke idioot. Neeeee, dat meen je niet.

PETER

Jawel, dat meen ik wel.

PATRICE

Dat vind ik echt min. Dat vind ik heel erg min. Ik vind dat je dat terug moet geven.

PETER

Dat ga ik niet doen. We kunnen niet allemaal zo moreel superieur zijn als jij.

PATRICE

Wat heb je?! Wat is er aan de hand met jou?! Wil je ruzie?!

PETER

Ja, dat wil ik wel, ja! Daar heb ik wel eens zin in, godverdomme!

PATRICE

Nou, ik niet. Ik helemaal niet. Ik begrijp het onderwerp ook niet. Ik begrijp niet waar je het over hebt.

PETER

Onnee?!

PATRICE

Nee!

Hij geeft haar een klap. Zij geeft een klap terug.

PATRICE

Klootzak! Idioot! Ik laat mij niet slaan, ja!

Ik begrijp jou niet! Wat is dit in godsnaam?! Waar slaat dit op?!

Wat wil jij nou eigenlijk?!

Zoals jij naar mij kijkt...

Wat wil jij nou?

Zeg het, zeg het nou maar!

Wil jij mij nog wel?

PETER

Nu wel. Nu vind ik het fijner om naar je te kijken dan net. Nu... nu zie ik jou... nu zit jij... in je ogen, in je gezicht. Maar net...

PATRICE

Wat? Nu je me een klap hebt gegeven?

PETER

En jij? Wil jij samenwonen met een werkeloze?

Wil je daarmee over straat lopen? Durf je je daarmee te vertonen?

PATRICE

Wel als hij zijn best blijft doen. Wel als hij van mij houdt.

PETER

Maar hij doet zijn best. Hij heeft net zijn eerste tijdelijke baantje geregeld.

Bij Paula klinkt gezang.

Etage van Paula

PAULA (zingt)

Alles in de wind, alles in de wind,

je bent een schipperskind,

alles in de wind,

je bent een schipperskind,

kom hier Rosa,

je bent m'n liefste, je bent m'n liefste,

kom hier Rosa,

je bent m'n liefste jaja.

Patrice en Peter kijken elkaar aan. Ze aaien elkaars hand, elkaars gezicht, kussen elkaar. Toch houdt Peter ineens op. (Of misschien is het Patrice).

PATRICE

Wat is er?

PETER

Niks. Ik ga nog even...

Hij wijst naar het huis van Paula en loopt daar heen.

De telefoon van Patrice gaat. Ze neemt op.

PATRICE

Hallo. Ben je daar weer.

O, je gaat het hogerop zoeken? Nou, dat zou ik vooral doen. Bel hem maar en doe hem de groeten. Ja... En wil je nu je stomme kop een keer houden... Ik vroeg of je je stomme kop wou houden... Stop er maar een cervelaatworst in. Of misschien in je kut. Dat is misschien

nog een beter idee...
Sorry... sorry, Joke. Hallo?

Ze probeert Joke terug te bellen.

PATRICE

Luister, luister, alsjeblieft, ik wou niet... dit was niet de bedoeling, het flapte eruit... ik zit hier ook middenin allerlei toestanden... alsjeblieft...

Joke heeft opgehangen.

PATRICE

Shit.

De etage van Paula.

PAULA

Ben je daar weer, jongen?
Dat is goed, heel goed.
Laten we het nog maar eens proberen.
Kun je deze spelen?

Ze gaan zitten en zingen een wiegeliedje.

PETER EN PAULA

Boeroen kaka, tua,
mentsjok di djangala,
laitrup, laitrup lalala,
laitrup, laitrup, laitrup, lalalala

PAULA

Mooi, hè. Een wiegeliedje uit Indonesie, toen nog Nederlands-Indie.

PETER

Is hij daar geweest?

PAULA

Tijdens de politionele akties. Als arts.

PETER

Heeft hij ook gevochten?

PAULA

Hij moest vaak mee op patrouille, voor als er iemand gewond raakte. Gruwelijk, gruwelijke dingen heeft hij meegemaakt. Ze hebben het nu wel eens over 'keihard afrekenen', en dat soort dingen, nou, dan kan ik alleen maar lachen. Ze hadden er één, die de zuiger werd genoemd. Die schoot mensen door het hoofd en zette dan z'n lippen aan de wond. Dronk het bloed zo naar binnen.

Toch is hij altijd terug blijven verlangen, gek hè? Hij kon niet goed meer tegen het gewone leven. Tegen rust. Daar werd hij onrustig van. Die spanning, dat miste hij. De instinkten nemen het over, wie je denkt dat je bent dat wordt weggevaagd. Daar houden mensen van. En ook van de seks, hè, want ze hadden ontzettend veel seks met die meisjes daar. Oorlog en seks, dat juint elkaar enorm op. En jenever natuurlijk. Veel jenever. Kun je het je voorstellen?

PETER

Jawel. Dat kan ik me heel goed voorstellen.

PAULA

Mensen houden van oorlog. Ze gaan eraan kapot, en toch houden ze ervan.

PETER

Ik heb ook wel zin in oorlog.
Het soldatenleven lijkt me wel wat.
Ik hou ook niet zo van het gewone leven.

PAULA

Onnee?

PETER

Nee. Iedereen die elkaar aanpraat dat het allemaal heel belangrijk is, die onzin, en dan moet jij het ook belangrijk vinden of tenminste doen alsof, terwijl het je geen ene moer interesseert...

PAULA

Nu zie ik het...

PETER

Wat?

PAULA

Op je voorhoofd. Ze hebben je bij je geboorte een stempeltje op je voorhoofd gegeven. 'Meer', staat er. 'Ik wil meer'.

PETER

Zou dat het zijn?

PAULA

Jazeker. Dat is het. Ik heb een zwak voor zulke typetjes. Terwijl ik zelf helemaal niet zo ben. Ik heb altijd zo'n normaal mogelijk leven gewild. Hoe normaler, hoe beter. Dat je helemaal meedraait, gewoon een zoemend radertje. Dat is het mooiste wat er is, vind ik. Hè, wat vind ik dit fijn, zo gezellig. Er komt hier bijna nooit iemand. En zelf ga ik er niet graag uit, omdat ik een beetje bang ben op straat. Vroeger trainde ik wel met Harrie. Dan moest ik alleen in de bus en dan reed hij op het brommertje naast me. En dan stak hij z'n duim zo omhoog.

Zou je...

PETER

Wat?

PAULA

Zou je even heel hard met je nagels over mijn rug willen krabben? Als een kat zo, met twee handen tegelijk. Als je het niet wilt moet je het niet doen, hoor...

Peter aarzelt.

Peter doet het. Hij krabt over haar rug.

Patrice wordt gebeld.

PATRICE

Met Patrice. Dag Leo. Ja, ik weet het, ik ben te ver gegaan. Ja...

Maar dàt heb ik dus niet gezegd. Ja... nee... wel in haar kut, dat heb ik wel gezegd, maar niet dat ze teveel op haar brood doet. Ik heb alleen maar gezegd dat als zij niet genoeg geld heeft om nietjes te kopen, dat ze dan misschien wat minder cervelaat op haar brood moest doen. Die cervelaat was maar een voorbeeld.

Okay, maar je moet ook wel stekeblind zijn om niet die centimeter beleg te zien die zij tussen haar kadetten stopt....

Ja, dat begrijp ik...

Neenee, dat van die... kut kwam later... Nee, natuurlijk niet in plakjes, gewoon de hele worst... Nee, ik zei dat omdat ik wou dat ze haar mond hield. Ik zei eerst dat ze hem in haar mond moest steken en toen... nouja, toen bedacht ik me...

Paula zit met haar ogen dicht.

PETER

Zullen we verder gaan.

PAULA

Ja zo. Ik zak eventjes weg achter m'n wimpers.

Ik hou zo van van het donker. Ik vind het zo'n troost. Dan denk ik dat is tenminste voor iedereen hetzelfde: uit het donker zijn we gekomen, en daar moeten we ook weer in terug. En als we onze ogen sluiten en naar binnen kijken dan zien we allemaal datzelfde zwart.

PETER

Ik niet. Ik zie geen zwart.

PAULA

Wat zie jij dan?

PETER

Als ik mijn ogen dicht doe, dan zie ik een fiets die met een enorme vaart door een leeg landschap raast, maar niemand zit erop, niemand die die fiets bestuurt...

PAULA

Oja?

Zie je dat steeds?

PETER

Ook wel andere dingen... Doden langs de kant van de weg, bebloede stukken metaal, rokende vulkanen...

PAULA

Volgens mij heb jij een depressie, of een soort overspannenheid...

PETER

Ja. Zoiets ja.

PAULA

Dat is niet leuk, maar het is soms nodig. Depressie is ook een beetje thuiskomen, thuiskomen bij je eigen verdrietige ik. Week in week uit blazen we onszelf op, maken onszelf groter dan we eigenlijk zijn. Tot we het niet meer volhouden, tot we leeglopen tot

onze ware omvang. Want dat gebeurt dan en dat is goed. Het is droevig en goed.

PETER

Wat is je ware omvang, vraag ik mij dan af.

PAULA

Maakt je meisje wel eens een holletje voor je?

PETER

Een wat?

PAULA

Een holletje van plaid en kussens, op de bank. Dat deed ik voor Harrie altijd en dan zei ik 'kom maar verdrietig muisje, kom maar in je holletje, hier tussen de takjes en de half vergane blaadjes.' En dan gaf ik hem een glaasje en dan liet ik hem met rust.

Paula legt een hand op Peters hoofd.

PETER

Pieppiep.

PAULA

Kom maar muisje.

PATRICE (vanuit de andere woning)

Peter! Peter!

PETER

Ging je man ook wel eens in een kast zitten?

PAULA

Nee.

PETER

Ik zou wel in een kast willen.

Heb je misschien een kast die je van buiten op slot kan doen?

PAULA

Jawel.

PETER

Zou ik daar even in mogen?

PAULA

De ene dienst is de andere waard, zeggen ze dan.

Wil je je verstoppen? Mag zij niet weten waar je bent?

PETER

Nee, daar gaat het niet om. Het is...

PAULA

Kom maar, je hoeft niks uit te leggen. Ik begrijp het wel.

Ze lopen naar de kast.

PAULA

Heb je ruimte genoeg? Of moet ik de stofzuiger er even uithalen?

PETER

Nee hoor, dat gaat heel goed.

Zou je hem van buiten op slot willen doen?

Peter wordt in de kast gestopt.

Op de gang, voor de woning van Paula.

PATRICE

Ik weet precies wat er gaat gebeuren. Zo gauw ik mijn excuses heb aangeboden aan Joke, vertelt ze dat door en dan is het 'zie je wel, dat Patrice die baan niet aan kan, zie je wel.'

En dan gaan ze allemaal over me heen walsen en dan kan ik wel inpakken.

Ik ben zo bang soms, dan denk ik 'wat zit je jezelf toch allemaal wijs te maken': en zo'n baan, en een man en dan samen in een huis, en dan ook nog een kindje willen...

Ik heb afgelopen vakantie de kasten ingeruimd, dingen weggegooid. En al het wasgoed keurig gestreken en opgevouwen. En als ik de deuren dan opendeed, dan lag het er puntgaaf bij, de vouw allemaal dezelfde kant op, in slagorde, en dan dacht ik, het gaat goedkomen met mij, het gaat goedkomen met ons. En stiekem, achter de lakens had ik al wat babykleertjes klaargelegd, wat sokjes, rompertjes, een mutsje, een piepklein pyjamaatje...

Patrice komt binnen.

PATRICE

Dag buurvrouw, kan ik Peter even spreken?

PAULA

Die is even weg.

PATRICE

Is hij naar buiten?

PAULA

Ja... Een blokje om.

Het werd hem even wat teveel.

PATRICE

Ging het goed, het zingen.

PAULA

Fantastisch. Het is echt heerlijk. Met die accordeon erbij, wonderschoon.

PATRICE

Wat werd hem eigenlijk teveel, als ik vragen mag?

PAULA

O... Nouja, hij heeft het niet gemakkelijk, hè. Zoiets hakt er wel in.

PATRICE

Heeft hij het daar dan over?

PAULA

Nee, dat niet. Niet direct. We scheren er zo'n beetje langs.

PATRICE

Ik wou dat hij zich eens wat meer uitte. Wat meer zei soms.

PAULA

Ja...

PATRICE

Hebben jullie het ook gehad over de toekomst? Hoe hij dat ziet?

PAULA

Nee, niet echt.

PATRICE

Ik zou zo blij zijn als hij eens met iets kwam. Met een plan, iets wat hij wil.

PAULA

Doet hij dat niet?

PATRICE

Nee. Hij solliciteert wel, hoor, hij schrijft brieven en mails, en het is ook echt lastig, maar... het gaat niet van harte. Er zit nooit eens een idee bij van 'God, ik gooi het eens over een andere boeg, of misschien moet ik een cursus doen, waardoor ik wat beter in de markt lig. Of, weet je wat, ik ga eens wat vrienden bezoeken, of ik pak weer eens een ouwe hobby op.' Als hij al met een idee komt, dan zijn dat van die wanhoopssprongen: 'emigreren', 'hotel beginnen in Nieuw Zeeland' of 'als het moet, word ik wel postbode'. Ik bedoel...

PAULA

Jaja, het is ook een man, hè. Die vrijheid, dat kunnen ze vaak niet zo goed aan. Dan moet je dat eigenlijk een beetje voor ze in de week zetten, klaarstomen. En dan nog: wat er in die hoofden van hen omgaat, kom er maar eens achter.

Mag ik je een tip geven?

PATRICE

Ja?

PAULA

In bed. Dat is soms een plek waar je veel in kunt compenseren. Als je het ietsje aanzet, misschien wel ietsje meer laat zien, dan er eigenlijk is, dan voelen ze zich soms weer helemaal het heertje.

PATRICE

Ik weet niet. Dat is niet zo mijn manier.

PAULA

Nouja, dan doe je het op jouw manier. Als je maar wel iets doet, want die jongen is echt goud.

PATRICE

Ik heb eigenlijk het idee, dat hij vooral zelf iets moet doen.

PAULA

Dat weet ik niet. Ik weet ook niet of hij dat kan. En dan ben jij degene waar het vanaf

hangt.

PATRICE

Maar het is toch vooral zijn eigen verantwoordelijkheid. Hij moet het doen.

PAULA

Dat ben ik niet met je eens, jongedame. Dat ben ik niet met je eens. Als het mijn vriend was geweest, dan was het nooit zover gekomen. Nooit.

PATRICE

Nouja... sorry hoor. Je moet niet gaan doen alsof het mijn schuld is, want dat vind ik echt heel raar. Dat slaat echt nergens op.

PAULA

Onee? Slaat dat nergens op? En hoe komt het dan dat hij bij mij in de kast kruipt? Bij mij en niet bij jou?

PATRICE

In de kast?

PAULA

Ja, hij is in de kast gekropen.

PATRICE

Waarom?

Doet hij dat dan vaker, of...

PAULA

Nee, volgens mij is het zijn eerste keer.

PATRICE

Kan ik met hem praten?

PAULA

Je kunt het proberen...

Patrice gaat naar de kast.

PATRICE

Peter? Ben je daar?

PETER

Ga weg.

PATRICE

Peter, wat doe je daar?

PETER

Laat me. Ga weg.

PATRICE

Peter, dit is niet goed. Ik maak me zorgen om je. Kom eruit.

Ik heb je nodig, Peter. Toestanden met Leo en Joke. Kun je even met me praten?

Ik voel me zo... Ik ben bang dat m'n hyperventilatie er weer aankomt.

Peet, zeg nou wat!

PETER

Zet dan een plastic zak aan je mond. Mens...

PATRICE

Ik ben geen mens.

Je doet toch geen gekke dingen, hè.

Kom op Peet.

PETER

Al zou ik het willen, ik kan er niet eens uit.

Ze wil de sleutel omdraaien.

PETER

Blijf van die sleutel af!

PAULA

Laat hem maar even.

Patrice doet toch de kastdeur open.

PATRICE

Ik wil dat je eruit komt.

PETER

Laat me verdomme!

PATRICE

Je maakt me aan het schrikken met dat rare, woeste gedoe van je.

Waar ben je nou toch mee bezig? Wat ben je nou aan het doen?

Kijk me eens aan. Heb je gehuild? Zit je daar nou in je eentje te huilen?

PETER

Nee, ik zit niet te huilen. Ik heb het geprobeerd, maar het gaat niet. Ik ben totaal uitgedroogd. Wil je nu weggaan?

PATRICE

Maar waarom wil je dan huilen? Wat is er dan?

PETER

Niks. Er is helemaal niks.

Ze zeggen dat een mens gemiddeld zeven emmers tranen vergiet. Ik heb in mijn hele leven nog niet eens een koffiekopje bij elkaar gejankt. Ik vind dat ik wel het recht heb om een en ander in te halen... Als ik nog een beetje aansluiting wil houden met het peloton... om over kopgroep maar te zwijgen. Moet je nagaan, de echte huilebalken zijn goed voor veertien emmers. Veertien. De egoïsten.

PATRICE

Hou op. Hou op met dat afstandelijke gedoe. Ik begreep dat je bij haar zo aan het praten was. Dat zou ik ook wel weer eens mee willen maken. Dat je dingen vertelt, dingen deelt.

PETER

Hoe wil je dat ik dat doe? Hoe moet ik die enorme kloof overbruggen? Jij bent soms zo afgerond, alsof je nu al meer bij hen hoort dan bij mij.

PATRICE

Wie is hen?

PETER

De mensen. De drukdoende mensen, de mensen in hun lelijke huizen en hun lelijke auto's, die met volle overgave meedoen aan de schertsvertoning van het gewone leven, alsof het ook maar in de verste verte lijkt op dat waar je van droomt, op dat wat menselijk is, wat te verdragen is. Die zee van stompzinnigheid en onbenulligheid en lelijkheid en botheid, en nooit een leuk gesprek, nooit iets verstandigs of aardigs, of iets wat buiten je eigen hoekje valt, alleen maar bezig met... onzin.

PATRICE

Ik dacht dat het de bedoeling was dat wij daar ook bij gingen horen, bij al die drukke, onbenullige mensen.

PETER

Weet jij wel dat op dit moment de zee een centimeter per jaar stijgt? Binnen afzienbare tijd moet Amsterdam terug worden gegeven aan de zee. Of, wat ook kan, de golfstroom

komt door de opwarming tot stilstand, weg transportband, hupsakee een nieuwe ijstijd, Nederland wordt een soort Groenland...

Iedere dag sterven er twee diersoorten uit, twee. Wist jij dat? In Nederland worden iedere dag tienduizend kinderen door hun ouders in elkaar gemept, terwijl er dan ook nog een paar duizend vaders zijn die denken dat ze hun lul erin mogen steken. In Bangladesh worden vierjarigen van de straat geroofd om te gebruiken als kamelenjockey. Ze krijgen geen eten, ze worden expres klein en licht gehouden en ze worden zo vast aan die kamelen gebonden, dat het bloed eruitkomt. Zo gauw ze te zwaar zijn, worden ze gedumpt in the middle of nowhere en sterven van de honger... Ze sterven als ratten.

PATRICE

Ben je klaar? Ben je klaar met je kletsverhaal?

Jij hebt mij overgehaald om samen te wonen, jij. Jij bent degene die een gezinnetje wou. Door jou ben ik alsnog les gaan geven. Dus wat praat je nou? Voor mij hoefde het niet, ik zat daar wel goed in de lucht. Maar voor jou ben ik geland, voor jou ben ik iemand geword in een benedenhuis, met een adres en een naam en een baan aan de grond. Met jou durfde ik het aan, met jou leek me dat leuk. Klootzak.

Zonet, toen ik alleen was, toen ik voelde ik weer hetzelfde als vroeger toen ik nog bij mijn ouders woonde. Beklemming, alsof je in een gevangenis woont, alsof er ergens een bokser op je wacht die klaar staat om je in je maag te stompen...

Kom op, lul. Maak me gelukkig, zorg voor me, de eitjes liggen klaar op rij... De kinderzieltjes popelen...

Het is een tijdje stil.

PATRICE

Ik kan het niet alleen, Peet. Ik heb je nodig...

PAULA

Maak het maar goed. Ga maar de kast in. Ik doe de deur achter je dicht. Toe maar.

Ze duwt Patrice zo ongeveer de kast in.

PAULA

Als jullie wat nodig hebben, dan zeggen jullie het maar.

Ze doet de deur achter ze dicht en draait de deur op slot. Misschien pakt ze een appeltje en begint het te schillen.

PAULA

Dat doet me denken aan toen ik Harrie net ontmoet had. Ik was eigenlijk nog maar een kind, vijftien was ik, ik woonde in een kindertehuis, en op een gegeven moment was ik ziek geworden, een ontsteking achter m'n oor, en daar hadden ze niet goed naar gekeken

en toen kreeg ik koorts en toen moest ik halsoverkop naar het ziekenhuis... Hij was daar arts, veel ouder was hij al, in de dertig, maar goed, we hadden meteen een bijzonder contact... zoals je dat kunt hebben als je iets in elkaar herkent... een blik... een gemis. In elk geval, ik krabbelde er al snel weer een beetje bovenop en toen mocht ik hem helpen, langs de bedden gaan, klusjes doen, afijn, op een keer 's nachts hoor ik iemand hele benauwde geluiden maken, een vrouw die tegenover mij lag, Harrie had die avond dienst, dus ik haal hem op, en die vrouw is aan het sterven en ze wou niet dood en ze was zo bang... Harrie heeft haar toen in slaap gemaakt. We hebben samen haar hand vastgehouden. En daarna, ik was weer naar bed gegaan, maar ik kon niet slapen, toen ben ik opgestaan en naar hem toe gelopen, op m'n blote voeten over de koude granieten vloeren, door de lange slecht verlichte gang, tot ik bij hem was, bij het hokje waar hij zat. Ik stond te trillen als een riet en toen is het gebeurd. En daarna de hele tijd de lakenkasten in, hup deur op slot...

PATRICE (vanuit de kast)
Hallo!

PAULA
Wacht even.
Drie jaar lang hebben we het verborgen moeten houden. Geheime afspraakjes in het park, tussen de bosjes. Toen ik achttien werd zijn we getrouwd en heeft hij me in huis meegenomen.

PATRICE (vanuit de kast)
Hallo! Hallo! Ik wil eruit!

Paula gaat voor de deur staan en zingt a capella misschien een liedje.

PAULA
Kom mee naar buiten allemaal, dan horen wij de wielewaal...

Paula doet de deur open.

PATRICE
Wil je dat nooit meer doen? Mij een kast induwen en dan de deur op slot? Nooit meer?!
Ben je gestoord ofzo?
(tegen Peter) Prettige dag daar verder en doe de groeten aan de stofzuiger. Daag.

Patrice loopt naar haar eigen woning.

PAULA
Zal ik de deur openlaten of weer dichtdoen?

PETER

Nee, laat maar open, Ik kom er uit.

Peter komt uit de kast.

PAULA

Je ben helemaal verstijfd...

PETER

Wil je dat niet meer doen? Als ik in de kast zit iemand anders erbij laten?

PAULA

O, ik dacht omdat jullie getrouwd zijn, dat zal wel geen kwaad kunnen.
Rustig. Ontspan. Ze is weg. Adem uit. Wat is er met jullie?

PETER

Jij en Harrie, waren jullie gelukkig?

PAULA

Ach, dat is maar een woord.
Kom. Dan gaan we verder. Ik vind het zo fijn dat je er bent.

Paula loopt naar het muziekschriftje en begint daar in te bladeren.

PAULA

O kijk, we komen bij de marsliederen. Daar heeft hij iets bijgeschreven. 'PS. Lieve Karel, lieve Pim, lieve Josien, jullie zullen wel denken wat moeten wij met die ouwe soldatentroep van opa, maar misschien hebben jullie ze nog eens nodig. Ik hoop natuurlijk van niet, maar in ieder mensenleven is er wel eens een keer oorlog. En wat ze er ook van zeggen, een goed marslied helpt, als je moe bent, of verdwaald.'
Nou, wat zegt hij dat mooi. Vind je niet?

PETER

Ja.

PAULA

Als je wilt kun je zo honderd euro extra verdienen.
Met neuken, bedoel ik.

Peter reageert niet.

PAULA

Kijk, de Tijgerbrigade, de Tijgers op Java. 'Zij kennen slechts één woord, hun brullen wordt gehoord.' Dat is een hele fijne.
En deze... Kom we doen deze.

Peter pakt zijn accordeon en begint te spelen. Ergens halverwege het lied houdt Peter op en loopt de kamer uit.

PETER EN PATRICE

Wij jongens van stavast,
wij willen Holland houwen.
En daarom steken wij
de handen uit de mouwen,
ons land vertrapt, geknecht,
geteisterd door de horden,
moet weer één geheel
ons eigen Holland worden.

Wij jongens van stavast,
wij bouwen aan ons landje,
tot nut van 't algemeen,
en niet voor eigen standje.
Laat ook in Nederland
een elk zijn steentje dragen,
dan komt het voor elkaar,
dan is het uit met klagen.

Wij jongens van stavast
wij laten 't niet bij woorden.
In Nederlands belang
gaan wij naar verre oorden.
wij groeten onze schat,
de oudjes en de vrinden
Maar hopen binnenkort
hen allen weer te vinden.'

Peter en Patrice.

PETER

Paula heeft me honderd euro aangeboden als ik met haar naar bed ga.

PATRICE

Wat?

PETER

Paula heeft me honderd euro aangeboden als ik met haar naar bed ga.

PATRICE

En wat heb je gezegd?

PETER

Niks.

Ik wist niet wat ik moest zeggen.

PATRICE

Dat lijkt me niet zo moeilijk, toch.

PETER

Ik... ik kon niets in mijzelf vinden waar ik een antwoord op kon baseren.

PATRICE

Ga dan maar weg. Ga maar weg. Sodemieter maar op.

PETER

Ja... Dat moest ik maar doen.

PATRICE

Of kruip maar weer in de kast.

Waarom deed je dat eigenlijk bij haar? Wij hebben toch ook kasten. Zijn onze kasten niet goed genoeg?!

Peter loopt het huis uit.

Patrice alleen. Patrice wordt gebeld.

PATRICE

Hallo, met Patrice de Kweker.

Dag Leo.

Nee, die heb ik nog niet gebeld. En ik heb geen zin om het weer over cervelaat te hebben.

Alsjeblieft. Ik wil even niet, straks ga ik ook nog vervelende dingen tegen jou zeggen en daar heb ik helemaal geen zin. Ik zal voor straf een meter cervelaat opeten, okay?

Neenee, ik bagatellisser helemaal niks, het is alleen... nou! hou nou gewoon op, alsjeblieft... Okay! Waar wil jij die worst hebben? In je poepgaatje? Lijkt je dat een lekker plekje? Of moeten we hem proberen in je neusgat te wurmen? Stik toch. Eikel.

Ze hangt op.

Patrice staat op, loopt heen en weer, gaat naar het huis van Paula.

De etage van Paula.

PATRICE

Peter is niet bij jou, toch?

PAULA

Nee.

Kijk maar niet zo, ik weet het. Slecht en inhalig vrouwtje, ik weet het. Het kan me niet schelen ook. Zo keek je toch al naar me. 'Dat rare mens van boven, we moeten maar aardig tegen haar zijn.' Ik heb dat heus wel gevoeld, hoor. Dat ik dan drie keer per jaar bij je op de koffie mag, omdat je er niet meer onderuit kan. Omdat je dan al zoveel caken van mij hebt gekregen dat je toch een keer wat terug moet doen.

PATRICE

Hou op, dat is helemaal niet waar. Ik heb altijd geprobeerd een goede buur te zijn.

PAULA

Dat is dan niet gelukt. IK heb nooit een kerstkaartje van je gekregen, nooit een vakantiekaartje. Terwijl wij, toen Harrie nog leefden altijd iets stuurden, altijd... Harrie zei het ook. Ze heeft het te hoog in haar bol. Veel te hoog.

PATRICE

Hou je mond! Hou je mond jij. Wat zit jij mij nou verwijten te maken? Jij probeert mijn man te kopen.

PAULA

Ik heb gezocht naar m'n fatsoen, maar ik kon het niet vinden. Wel schaamte, maar geen fatsoen. Ik dacht 'het is haar verdiende loon met dat schunnig jonge lijf van haar'. Zo'n kans en dan niks doen. Wie wil dat nou niet, in het donker in andermans kast.

PATRICE

Nou ja zeg.

PAULA

's nachts lig ik alleen in de twijfelaar, overdag zit ik alleen in de driezits. Niemand komt mij opzoeken uit vrije wil. Niemand. Dan betaal ik er wel voor.

Ik heb het nodig. Ik heb het zo nodig. Soms schud ik m'n hoofd heel hard heen en weer, maar het helpt niet.

PATRICE

Misschien moet je gaan bungeejumpen.

Patrice verlaat de kamer en verlaat het huis.

PAULA

Zo, daar zit ik dan.

'Dag arme vrouw die daar alleen zit. Wil je al naar bed? Of blijf je nog wat zitten?'

'Nee, ik blijf nog wat zitten.'

'Neem dan een glaasje, anders wordt je tong zo droog'.

'Oja, goed idee.'

(tot publiek) Ik speel soms de rol van God. Dat hij dan ziet hoe ik rondscharrel door huis, als ik de slaap niet kan vatten. We praten wat af. 'Weet je nog dit, weet je nog dat', want we hebben heel wat meegemaakt, wij tweeën. En voor je het weet is zo'n nacht dan voorbij. 'Verhip, het wordt al weer licht. Heb ik geslapen?'

'Toch wel een paar uurtjes, vrouw. Ik denk dat je er wel weer tegen kunt.'

'Mooi zo. Daar gaan we dan.'

Later. Peter morrelt aan de deur.

PETER

Goverdomme!

Het gerinkel van een raam dat stuk gaat.

PAULA

Hallo?

PETER

Hallo.

Ik ben maar door het raam gegaan. Dat slot heeft geen zin meer. Het draait dol. Het lummeltje draait dol in het kokertje.

Waar is Patrice?

PAULA

Die is denk ik naar jou op zoek.

PETER

Ik heb nagedacht over je vraag.

PAULA

Neeneenee, niet zeggen. Het is goed zo.

PETER

Nee, ik wil het wel zeggen. Ik vind het fijn om bij je te zijn, in elk geval niet zo hels als op andere plaatsen, en ik ben blij dat jij haast net zo ongelukkig bent als ik... en dat je veel ouder bent, dat interesseert me geen lor, maar... ik kan gewoon even niet... je moet me op dit moment niet iets vragen over wat ik wil, of dat ik iets moet kiezen... ik kan dat niet.

PAULA

Dat hoeft ook niet.

PETER

Ik heb dat altijd moeilijk gevonden, dingen willen. Ik wou altijd alleen maar ergens vandaan, nooit ergens naartoe. Ik heb steeds de weg van de minste weerstand genomen. Maar nu... nu is die weg ineens niet meer beschikbaar... nu is er überhaupt geen weg, nu sta ik ergens in de woestenij... En het lijkt totaal zinloos om welke kant dan ook op te gaan... Ik heb vannacht door de stad gelopen en ik kreeg het gevoel dat ik een machine was, ik wist niet goed hoe ik mijn benen moest stoppen, afslaan kostte een enorme krachtsinspanning, eerst al het kiezen, en daarna de beslissing doorgeven aan m'n benen. En dat zijn dan nog maar mijn benen, het simpelste van het simpelste. Ik bedoel, als dat al bijna niet lukt, hoe moet het dan met mijn piemel, waar toch heel wat meer bij komt kijken?

PAULA

Kom eens hier, jongen.

Kom eens.

Heb je het gezien?

PETER

Wat?

PAULA

Hiervoor in dat boompje.

Jonge eksters die vliegles krijgen van hun papa en mama.

Ze zijn zo heerlijk aan het klooiën, brutale rakkers.

Ik zou je zo graag verwennen, maar ik weet niet hoe.

Ik wil niet alleen maar nemen, ik wil ook heel graag geven, maar dat mag steeds maar niet...

Ik heb het Patrice ook wel eens gevraagd, of ik niet voor haar mag strijken. Ik zie jullie altijd de was ophangen, en weer op het rek en weer van het rek, maar aan strijken komen jullie niet toe, zo druk als jullie zijn. En straks krijgen jullie misschien wel een kindje... Het is zo fijn voor een kind, zachte gestreken kleertjes. Ook voor jou. Voor jou is het ook fijn. Zelfs een t-shirt zit zoveel fijner als het gestreken is.

Patrice morrelt aan de deur.

PATRICE

Peet!

Peet! Ik krijg de deur niet open. Het holstertje steekt uit het kokertje.

PETER

Klim maar door het raam.

PATRICE

Je bent hier, godzijdank. Het raam is stuk, maar we leven allemaal en dat is waar het omgaat. Ik heb de hele nacht gelopen, eerst naar de tennisbaan, maar daar was je niet, toen langs allerlei cafés, daar was je ook niet, en toen ben ik langs de Amstel gaan lopen, eerst langs de roeiclub, waar je ook niet was en toen gewoon door. Ik moest gewoon lopen. Ik voelde me zo... Het was alsof er een vlies tussen mij en de wereld zat, een onzichtbaar vlies dat alles verpestte en kapotmaakte, alles was lelijk en smerig en bedreigend. En het hielp ook echt, het lopen, want terwijl ik liep verdween dat gevoel. En op een gegeven moment, nu komt er iets heel bijzonders, want toen... toen kwam de ochtendschemering, en de Amstel lag er zo roerloos en zilverkleurig bij, en de eerste zonnestralen raakten de toppen van een rijtje bomen aan de rand van een weiland, en ik bleef staan... en, het was alsof er iemand op mijn schouder kwam zitten, een kindje was het, de ziel van een kindje en dat kindje fluisterde iets in mijn oor in een taal die ik niet verstond, het kietelde in mijn oor en ik werd vervuld van warmte, van een kwikzilverachtige, tintelende warmte.

En ik keek naar het weiland en de bomen en de paaltjes langs het weiland en ik zag ineens heel helder dat niets iets anders nodig heeft om te bestaan. Alles bestaat los van elkaar en alles is zichzelf genoeg. Snap je? Het is al heel mooi dat het er is.

Maar wij, wij mensen vinden dat niet genoeg, en proberen alles aan elkaar te knopen. Met gevoelens, verwachtingen, teleurstellingen, zodat we op het laatst niets meer zien, niets meer horen. Omdat alles overwoekerd is door een dik web van emoties. Ik vind dat we daar tegen in het geweer moeten komen, te beginnen in dit huis. Daarom vind ik het ook heel fijn dat jij er nu ook bent, Paula. We hebben te lang de andere kant opgekeken. Ik heb een aantal voorstellen en ik wil jullie mening daar graag over horen. Ik vind dat we moeten streven naar een combinatie van afstand en betrokkenheid. En ik dacht... ik vond

een prachtig stokje onderweg... er zijn volkeren die hebben een spreekstokje, dat betekent, je mag alleen het woord voeren als je het stokje hebt en zolang je het stokje hebt, moeten de anderen luisteren en mogen de spreker niet in de rede vallen. Ze moeten gewoon wachten en luisteren tot de andere is uitgepraat. Dan, pas dan, als de andere klaar is kunnen zij het stokje krijgen... Omdat we zo vaak door elkaar heen praten. Dit is niet alleen maar ons probleem, dit is wereldwijd, snap je. Dat zal jou ook aanspreken, Peter... En goed, als er dan gesproken is, en geluisterd, dan zou er gedacht en gedaan moeten worden alsof het ieders probleem is, alsof het om een probleem gaat dat...

Ze valt even stil.

PAULA

Ga even zitten kind...

PATRICE

Nee, er is nog heel veel. Het zijn in totaal dertien voorstellen... Ik ben even... Oja, ik wil ook graag meedoen met jullie zingen. Dat lijkt me eigenlijk zo fijn. Kunnen we misschien eerst even een liedje zingen?

PAULA

Dat is goed.

Welk liedje wil je zingen?

PATRICE

Ik wil ook dat we iedere dag elkaar iets vertellen wat voor onszelf emotioneel ligt, of wat misschien wel geheim is, maar dat we dat dan zeggen en dat we dat gewoon van elkaar ter kennisgeving aannemen. We doen er niks mee, helemaal niks. We laten het voor wat het is. Hoe vind je die? En we mogen elkaar ook iets vragen wat we graag van de ander willen weten, en daar geeft de ander dan eerlijk antwoord op, maar we gaan niet in discussie, gewoon luisteren. Zo ontstrikken we de knoop. Hoe vind je het?

PAULA

Nou...

PATRICE

Wat vindt jij, Peet?

PETER

Wat ik vind?

PATRICE

Ja.

PETER
Ik vind het goed.

PATRICE
Mooi. Dan mag jij beginnen.

PETER
Je mag kiezen tussen iets vragen en iets zeggen, toch?

PATRICE
Ja.

PETER
Dan wil ik wel iets zeggen.
Vorig jaar ben ik met je vriendin Iris naar bed geweest.

PATRICE
Dat was het?

PETER
Ja.

PATRICE
Oei. Nou mag ik niet reageren, hè...
Wel flauw dat je dan zo iets neemt, want je weet natuurlijk best dat ik daar eigenlijk op de
oude manier op zou willen reageren, maar goed...
Ben ik?

PETER
Ja.

Patrice is even stil.

PATRICE
Dan stel ik een vraag.
Wat wil jij eigenlijk?
Waar droom jij van?

PETER
Dat kan ik niet zeggen.

PATRICE
Waarom niet?

PETER
Alles is zo onwrikbaar. Zo verschrikkelijk traag en weerbarstig. Al die brokken materie die stug hun eigen koers gaan.
Liefde en afkeer liggen vlak naast elkaar... Je hoeft maar even het verkeerde aan te klikken en je bent een half uur misselijk.

PAULA
Zullen we ermee ophouden?

PATRICE
Nee. We gaan het rondje afmaken. Jij bent, Paula. Het is jouw beurt.

PAULA
God... ik leg altijd het reclaimedrukwerk bij jullie neer... Nou, dat is ook weer klaar...
Jullie zijn mooie mensen, echt waar. Ik vind jou heel mooi, prins van de depressie, prins van de wanhoop. Ik verlang wel naar je, ik zou willen dat je in al mijn porieën dringt.
Maar ik vind jou ook mooi, Patrice. Je hebt een mooie huid.

PATRICE
Dankje Paula. Dankje.
Zullen we dan niet zeggen, dit is een begin. Dit is een nieuw begin. We laten een ramenman komen en een slotenman en we gaan opnieuw beginnen.

Ze begint te zingen, de anderen vallen in.

ALLEN
Witte zwanen, zwarte zwanen,
Wie wil er mee naar Engeland varen,
Engeland is gesloten,
De sleutel is gebroken.
Is er dan geen smid in het land,
Die de sleutel maken kan...

Het liedje gaat over in hartstochtelijke accordeonmuziek.

EINDE

De bel gaat.
Peter loopt naar de deur en gaat naar buiten.

PETER (off-stage)
Opsodemieteren!
Wegwezen!

Patrice rent achter hem aan.
Lawaai en geschreeuw.

PATRICE
Peter, niet doen! Peter!

Even later komen ze weer binnen.

PATRICE

Het was de slotenman. Die had ik gebeld.

Paula kijkt uit het raam.

PATRICE

Beweegt hij?

PAULA

Hij is knock out. Kom. Kom vooruit.

De kast in. We moeten allemaal maar even de kast in.

Paula duwt ze de kast in. De kast gaat dicht. Het is een tijdje stil.

Ze zingen misschien een liedje. Het liedje gaat over in accordeonmuziek.

EINDE